

Türkiye’de Kentsel Dönüşüm Uygulaması

Yrd. Doç. Dr. Çiğdem ŞAHİN

İstanbul Üniversitesi

İktisat Fakültesi

Ekonomide Dengenin Önemi...

Bugün Türkiye’de ‘Kentsel Dönüşüm’ adı altında sınıfsal ve mekânsal ayrımalara yol açan, toplumu kategorilere bölen, yoksulluğu ve işsizliği arttıran çok yanlış uygulamalarla karşı karşıyayız. Bu anlamda bugün artık bu uygulamaları hayata geçiren politikalar olarak bildiğimiz neo-liberal kent politikalarının sürdürülebilir politikalar olmadığını savunmak durumundayız. Ekonominin bütününe yönelik dengeler dikkate alınmadan, tek taraflı, sadece tek bir sektörü gözeterek yapılan bu düzenlemeler ve uygulamalar kısa vadede bir canlılık yaratsa da uzun vadede ekonomik istikrarı bozmakta ve ülkenin geleceğini yok etmektedir. Ekonomi bir bütündür; toplumsal ihtiyaçların toplumsal olarak karşılanabilmesi için ülke kaynak ve olanaklarının en verimli şekilde kullanılıp değerlendirilmesini belirleyen bir bilim dalıdır aynı zamanda; hükümetler ise ekonomi biliminin önerilerini politikaya dönüştürmek ve uygulamakla yükümlüdürler. Fakat esas amaç toplumsal ihtiyaçların karşılanması hedefinden sapıp, bu kaynak ve olanakların sadece belli bir ayrıcalıklı sınıf için kullanılması, onlara aktarılması haline dönüşürse bu noktada bilimsellikten uzaklaşmış olur ve ülkede toplumsal adalet, dengeli büyüme ve ekonomik istikrar bozulma tehlikesi ile karşılaşır.

Kapitalizmin doğası maalesef böyle bir eşitsizlik yaratan ve bu eşitsizlikle beslenen bir yapıya sahiptir. Bir süre sonra eşitsizliğin boyutu büyür, toplum yoksullaşır ve toplumsal talep düşer. Sistemde dengelerin bozulmasıyla ekonomi kendini yok edecek şekilde negatif yönde hareket etmeye başlar, kriz oluşur. Kapitalizmin bu yapısal çelişkisi gereği sürekli kriz tehdidi altındadır. Keynes’in de söylediği gibi Kapitalizm Walrasgil sürekli dengenin olduğu bir sistem değil, aksine dengelerin anlık fotoğraflar olduğu bir dengesizlik sistemidir; yani kapitalist istikrar aslında dengesizliklerin dengesidir. Bu anlamda kriz kapitalizmin yapısal sorunudur; sermaye sınıfının üretim araçlarının sahibi olması, sistemde güç dengelerini elinde tutması, bu gücünü kullanarak ülke kaynak ve olanaklarını sürekli olarak kendi lehine kendi çıkarı için

kullanma eğiliminde olması, sermayenin doğal güdüsünün sürekli daha çok kar etme ve ücretleri en düşük düzeyde tutma yönünde oluşu, bütün bunlar sistemin istikrarını bozucu, kriz yaratıcı sebeplerdir.

Üretim, Dolaşım ve Bölüşüm Alanındaki Dengenin Önemi

Genel olarak ekonomide üç önemli sorun alanı bulunmaktadır; Üretim; Dolaşım ve Bölüşüm... Yatırım kapasitesi Üretim alanını belirler; yani sermayenin yeniden üretime devam edecek yeterli tasarrufa, yatırım olanağına sahip olup olmadığını, üretime başlanıp başlanamayacağını belirler. Eğer sermaye o yıl yeterince kar edememişse, üretimi başlatacak yeterli yatırım miktarına sahip değilse sistem arz yetersizliğinden yeniden üretime geçemeyecektir. Fakat yeterli yatırımın olması hala üretimin istikrarlı olarak döngüsünü tamamlaması anlamına gelmemektedir. Bunun için dolaşım alanında da sorun olmaması gerekmektedir; toplumsal arzı karşılayacak toplumsal bir talep oluşumu istikrarlı bir ekonomi için şarttır. Eğer üretilen ürünler pazarda satılamazsa üretim gerçekleşmiş sayılmamakta, çünkü artı-değer (kar) ancak satış gerçekleştiğinde ortaya çıkmaktadır. Ama artı değer gerçekleşmesi de tek başına ekonomik istikrarı ve üretimin kesintisiz sürmesini garantilemeyecektir. Bunun için yarınki üretimi de güvence altına alacak adil bir bölüşüm mekanizmasının varlığı gereklidir. Örneğin ücretler sürekli baskı altında tutulur, toplumun alım gücü sürekli düşürülür, bunun önünü kesecek ücret arttırıcı politikalar ihtiyaç duyulduğunda izlenmezse, üretim hacminin yüksek olmasının hiçbir önemi olmaz; yeterli talep yaratılmadığı için sistem yeniden krize girer; bu kez de eksik talep krizine girildiği görülür. Sonuç olarak artı-değer kesintiye uğramadan sermaye birikiminin sorunsuz devam edebilmesi için bu üç alanın sorunsuz şekilde işlemesi ve birbirini dengelemesi gerekmektedir. Kriz sermaye birikiminin kesintiye uğraması ve sistemin geçici olarak kar elde edememesidir. Geçici olarak diyoruz, çünkü kriz geçirilemez boyuta ulaşır ve atlatılamazsa, kapitalizm zaten varlığını sürdürmez ve başka bir sisteme geçiş olur; yani sistem sona erer. Bu anlamda şemalarımızdan herhangi birindeki sorun bütün üretimi etkileyeceği için bu üç şemanın bütünlüğünün ve dengesinin korunmasının çok büyük önemi vardır.

Gelir Dağılımında Adalet Sistemin İstikrarının Garantisidir...

Yukarıdaki üç sorun alanından en önemlisi hem yatırım kapasitesini hem de toplumsal talebi belirlediği için bölüşüm alanıdır. Yani bölüşümün nasıl gerçekleştiği ekonominin geleceğini de, istikrarlı bir üretimin olup olmayacağını da belirlemektedir. Bu

anlamda gelir dağılımının adil ya da dengesiz olması sistemin krize grip girmeyeceğinin ipuçlarını da taşımaktadır. Eğer siz Milli Gelirin toplumun farklı kesimleri arasında adil dağılımını sağlamazsanız, sınıflar arası gelir dengesini gözetmez sadece bir tarafın gelirini sürekli arttırırsanız, bir süre sonra üretim şemasının ya 'üretim' alanında ya da 'dolaşım' alanında mutlaka sorunla karşılaşsınız. Eğer Milli gelirden ücretli kesime yeterli pay vermezseniz örneğin, bir süre sonra toplumsal talebin düştüğünü ve ülkede üretilen ürünlerin satışının gerçekleşmediğini görürsünüz. Diğer yandan, sermaye kesimi yeterli gelir elde edemezse, bu sefer de gelecek yatırımlarınızın güvence altına alınmadığını ve üretimin sürdürülebilirliğinin ortadan kalkarak yeniden üretim koşullarının sağlanamadığını fark edersiniz. Demek ki bölüşüm alanı, diğer bir deyişle bölüşümün nasıl yapıldığı, hem yatırım kapasitesinin ve üretimin başlayabilme koşullarının hem de toplumsal talebin düzeyinin tespit edildiği bir alan olarak ekonominin geleceğinin de belirlendiği alandır. Bu anlamda Bölüşüm alanının ülke ekonomisinin sürdürülebilirliğinin sağlanmasında önemi büyüktür. Bölüşüm adil olmazsa, dengeli olmazsa, ekonominin dengesi de bozulacak ve bir süre sonra sermaye birikimi kesintiye uğrayacaktır. Yani sistem krize girecektir...

Sendikalar Aslında Sistemin Güvencesidir

Sendikaların aslında bölüşümde belli bir dengeyi ve adaleti sağlayan kurumlar olarak sistemin güvencesi olduğunu, ekonominin dengeli bir şekilde işleminin sigortası olduğunu söylemek yanlış değildir. Tabii sendikalar gereği gibi işlevlerini yerine getirebilirse bu söz konusudur. Ama emeğin sendikal haklarının, örgütlenme hakkının gasp edildiği, baskı altına alındığı, işçi ne zaman ücret pazarlığı için grev yapsa, meydana çıksa biber gazıyla, tazyikli suyla, cop kullanılarak terör estirilirse; sendikalar devlet baskısı altına alınarak etkisiz hale getirilirse ya da sermayenin güdümünde oyuncak haline dönüştürülürse o zaman sendikanın istikrar sağlayıcı işlevi gerçekleşmez ve sistem bu güvenceden yoksun kalır; Bu tür baskılar sendikaların yapısını bozar ve sistemin dengesinin sağlanmasında sendikaları işlevsiz kılar. Çünkü sendikaların varlığı zaten sermayenin kar güdüsünü frenleyememesine karşı toplumsal talebi belli bir düzeyde tutmak ve gelir dağılımındaki adaleti sağlamakken sermaye kar hırsıyla sendikaların bunu yapmasına izin vermezse, sendikaların bu konudaki görevine engel olursa sendikaların var olma sebebi olan ücret düşüşünü engelleme, toplumsal talebi yükseltme işlevi fiilen engellenmiş olur. Bu durumdan iki taraf da zararlı çıkar; yani ücretli kesim de sermaye kesimi de krizden zarar göreceği için kazanan taraf olmaz, iki taraf da kaybeder.

Bugün Uygulanan Kentsel Dönüşüm

Bugün tam da böyle bir süreç söz konusudur; sistem bindiği dalı kesercesine gelir dağılımındaki adaletsizliği belli bir ayrıcalıklı sınıf lehine sürekli arttırmakta, sınıflar arası uçurumu sürekli olarak keskinleştirmekte; toplumun küçük bir kesiminde aşırı bir zenginleşme yaratırken toplumun büyük bir kesimini yoksulluğa, işsizliğe mahkum etmektedir. Toplumsal kaynak ve olanaklar sadece küçük bir zümrenin çıkarına adaletsiz bir şekilde dağıtılmakta; toplumsal adalet aşırı zenginleşen müteahhitler ve inşaat sektörü lehine sürekli yaralar açarak toplumsal huzuru kaçırmakta, toplumu ayrıştırarak ötekileşmeye yol açmaktadır. Hatta kamusal alanların ve kamu kuruluşlarının özelleştirilmesi yoluyla kamu kaynaklarının özel mülkiyete devri sağlanarak bu tablo daha da rahatsız edici boyutlara ulaşmakta, bu durumda toplumda yükselen tepkilerin bir süre sonra sistem karşıtlığına, dışlanma psikolojisinin yarattığı bir düşmanlığa dönüşmesi kaçınılmaz olmaktadır. Ayrıca önceden toplumun geniş kesimlerinin kullanımında olan, toplumun bütün kesimlerinin erişimine eşit mesafede olan sosyal alanlar, sosyal hizmetler özelleştirilerek, bu hizmetlerin toplumsal olarak sunumuna son verilmekte, bunların yüksek gelirli sınıflar için para karşılığı sunulan özel hizmetler haline dönüştürülmesinin zemini hazırlanmaktadır. Bugün artık paramız olduğu sürece olanaklarından yararlanabileceğimiz, yaşam alanlarına giriş yapabileceğimiz, hizmetlerine ulaşabileceğimiz, konutlarında yaşayabileceğimiz, her şeyin ölçüsünün para ve zenginlik olduğu, yaşamının aşırı pahalı olduğu kentlerin hızla tepeden inme projelerle inşa edildiği bir süreçle karşı karşıya bulunmaktayız. Bu süreçte kentin eski sahipleri, özellikle mahallelerde yaşayanlar yıllarca yaşadıkları yerlerden toplu halde sürülmekte, mahalleler zorla boşaltılmaya çalışılmakta, insanlar yıllarca yaşadıkları yerleri gönülsüzce terk etmeye zorlanmaktadır. Yeni zenginler için yeni semtler yeni yaşam alanları inşa edilmekte, buralarda ancak geliri yeten, yüksek geliri olan insanların yaşaması planlanmaktadır. Eğer bu gelire sahip değillerse insanlar kent dışına, kent çeperlerine sürülecek, onlar için yapılmış TOKİ konutlarında, yığınlar halinde, alt yapı sorunları ile iç içe, birçok toplumsal sorunla boğuşarak yaşamak zorunda bırakılacaklardır. Yani kaderlerine terk edileceklerdir.

Özellikle sanayi üretiminin artık pahalı girdiler nedeniyle atıl kalması, sermaye birikiminin hizmet sektöründen, özellikle de ekonominin motoru haline gelen inşaat sektöründen sağlanıyor olması; yeni zenginlerin de bu sektörden çıkmasını; ülkedeki bütün ekonomik düzenlemelerin ve politikaların da yine bu sektörü destekleyecek şekilde oluşmasını sağlamıştır. Bugün ülkede inşaat sektörünün önünü açmak için bütün imar yasaları, eski

düzenlemeler değişmiştir; ülkede imara kapalı, yasal güvence altında korunan tarihi alanlar, sit alanları, orman arazileri, tarım arazileri, su havzaları koruma kapsamından çıkarılmış, bu konuda yeni yasalar, yeni kurullar oluşturulmuş, eski korumacı kurum ve kurullar devreden çıkarılmıştır. Sırf inşaat sektörünün önünü açmak için ülkede yeni bir hukuki zemin oluşturulmuş, özel bir hukuk alanı yaratılmıştır. Kapitalizmin en kutsal haklarından biri olan mülkiyet hakkı bile, bu süreçte tapularıyla müteahhitlere direnç oluşturan mülk sahipleri engeli aşılabilsin diye çığnenmiş ve tapuların güvencesizleştirildiği yeni bir sürece girilmiştir. Artık mülkiyet hakkı da sadece parası olanlar için, ayrıcalıklı sınıflar için kutsal bir hak durumuna gelmiştir. Sıradan halkın mülkiyetine kolayca dokunulabilmekte, evine el konulabilmekte, tarlası elinden alınabilmektedir. Sermayenin çıkarı bunu gerektirsin yeter ki, ne gerekiyorsa o yapılmakta yasal düzenlemeler derhal gerçekleştirilmektedir...

Afet Yasası Dönüm Noktasıdır...

Afet yasası bu konuda dönüm noktası olmuştur. Artık afet yasası ile müdahale edemeyecekleri, kamulaştırma yapamayacakları, dönüştüremeyecekleri, kısacası arsalaştırıpmüteahhitlerin hizmetine sunamayacakları hiçbir alan kalmamıştır. Ülkenin deprem risk haritası bile değiştirilmiştir bu uğurda. Daha önce bilimsel araştırmalar sonucu tespit edilmiş birinci derece risk alanlarının üstü çizilmiş, yeni risk haritasında birinci derece deprem risk alanları olarak kentin en kazanç getiren, müteahhitlerin en çok iştahlarını kabartacak yerleri risk alanları olarak tespit edilmiştir. Bunun için herhangi bir zemin etüdü veya bilimsel araştırma bile yapılmamıştır. Öncekiler de göz ardı edilmiştir. Afet yasası kapsamında herhangi bir yer Afet risk alanı ilan edildiğinde artık o alanda yaşayan hiç kimsenin tapusunun bir geçerliliği yoktur. Çünkü Afet yasası olağanüstü hal koşullarında geçerli bir yasa olarak düzenlenmiştir ve, afet risk alanında kalan tapu sahipleri uygulanacak projelere uymaya mecbur bırakılmışlardır. En büyük tehdit acele kamulaştırma yapılabilmesidir. Yine yasal olarak insanların elektriklerinin, suyunun, doğal gazlarının, yani yaşamla bağlarının kesilebilmesidir. Oysa ki savaş durumunda bile işgal altındaki yerlerde elektrik ve su kesmek, insanların doğal yaşantılarını kesintiye uğratabilecek uygulamalarda bulunmak savaş suçu, insanlık suçu sayılmaktadır.

Afet yasının gerçek amacı depreme karşı önlem almak değil, kenti müteahhitler için arsalaştırmaktır. Bunun ipuçlarını, yani gerçek amacın ucuz arsa yaratmak olduğunun ipuçlarını veren bir uygulama olarak risk alanı ilan edilen yerlerde riskli binalarla birlikte proje bütünlüğü gereğince sağlam binaların da yıkılmasına

izin verilmesi, bunun yasallaştırılması gösterilebilir. Bu şu anlama gelmektedir, müteahhitlerin istedikleri gibi site yapabilmeleri için risk alanı ilan edilen bölgelerde gerekirse hiçbir binanın sağlamaştırılmasına izin verilmemekte, sağlam binalar da müteahhitlerin proje bütünlüğünü korumak amacıyla gerekirse yıkılabilmektedir. Yani sonuç olarak risk alanı ilan edilen bölgede riskli risksiz bütün binalar yıkılabilecektir. Mülk sahiplerine de bina fiyatı değil enkaz bedeli ödenecektir. Enkaz kaldırma maliyeti de yine mülk sahipleri tarafından karşılanacaktır. Kiracılarla ilgili ise Afet yasasında hiçbir önlem, hiçbir düzenleme yapılmamıştır. Kiracılar hiç yerine konmakta ve hiçbir şey talep etmeden yaşadıkları yerleri terk etmeleri beklenmektedir. Oysa ki bu insanların çoğu daha ucuz kira imkanı olduğu için bu bölgelerde yaşamaktadırlar; bu insanlara birdenbire çık dendiğinde uygun koşullarda tekrar kiralık ev bulmaları, çocuklarına yeni okul ayarlamaları, gittikleri yerlere hemen uyum sağlamaları mümkün değildir. Bütün bunlar biriktikçe önemli toplumsal sorunlara yol açacaktır. Bu projelerle sosyal sorunlar hiç gözetilmeden, hiçbir sosyal tedbir alınmadan, insanlar mülk sahibi veya kiracı olsunlar, bir eşya gibi oradan oraya sürüklenerek, sürgün edilerek yeniden hayat kurmaya, her şeye yeniden başlamaya zorlanmaktadırlar. Bu sürgünü iki kez üst üste yaşayan insanla vardır; Örneğin daha önce Sulukule'den sürüldüğü için Ayvansaray'a yerleşen, şimdi de oradan ikinci kez sürülmek istenen bir çok aile bulunmaktadır.

İşte bu sadece bir sınıfı ya da sektörü koruyan uygulamalar; yeter ki ekonomi ayakta kalsın, bu canlılık devam etsin diye inşaat sektörüne verilen aşırı taviz, günü kurtarma politikaları aslında ülkenin geleceğini yok etmektedir. Uzun vadede ülkeyi ciddi bir ekonomik krize doğru sürüklemektedir. Çünkü siz bir tarafın gelirini sürekli arttırarak, sürekli sınıflar arası eşitsizliği, uçurumu keskinleştirerek ancak geçici bir süre ekonomik canlılık yaratabilirsiniz; uzun vadede ürettiğiniz her neyse satacak bir kitle bulamayacağınız gerçeğiyle karşılaşacağınız gibi yoksulluk ve işsizliğin sebep olduğu sosyal patlamalarla da uğraşmak zorunda kalacaksınız. Örneğin günümüzde ekonominin canlılığı inşaat sektörüne yani 'konut üretimi' ne mi bağlı, tamam siz insanları evlerinden etmek pahasına müteahhitlere ucuz arsa sağlayabilir, insanları evsizleştirmek, yoksullaştırmak pahasına konut üretimini hızlandırabilirsiniz; banka kredileri ile de bir süre konut talebini pompalayabilirsiniz; müteahhitler mülk sahiplerinin engeliyle karşılaşmasın diye insanların tapularını güvencesizleştiren, evlerine devlet gücüyle, hukuk yoluyla el konulabilen düzenlemeleri de yapabilirsiniz, bu şekilde bir sürü konut üretebilir bir sürü yeni zengin de yaratabilirsiniz, ama böyle bir ekonomiyi uzun süreli sürdüremezsiniz; bu politikalarla ülkeyi toplumu, huzur ve refaha

kavuşturamazsınız... Aksine toplumsal huzursuzluğu, terörü, çatışmayı arttırırsınız, ülkenin asayişini bozarsınız...

Bunun örneği Amerika'da mortgage krizi ile yaşandı; Amerika'da bankalar tarafından geri ödeme koşulları hiç düşünülmeden herkese konut kredisi verildi; böylece inşaat sektöründe canlılık yaratılacak, hızla üretilen konut arzını karşılayacak bir toplumsal talep yaratılmış olacaktı. Bir süre yaratıldı da; konut talebi arttıkça inşaat firmaları coştular, daha fazla konut ürettiler; konut fiyatları hızla artmaya başladı; bu arada ülkede işsizliğe karşı önlem alınamaması ve yoksulluğun artması sonucu bankalardan alınan kredilerin geri dönmemeye başlaması sistemi tepetakkak geri çevirdi. Bankalar verdikleri kredileri geri alamamaya, iflas etmeye başladılar; insanlar işsizlik nedeniyle kredilerini ödeyemedikçe, satın aldıkları konutları da kaybettiler. Sokaklarda yaşayan evsizlerin sayısı arttı. Bir süre sonra konut talebi dibe çöktü ve bankaların ardından inşaat firmaları da iflas etmeye başladı, Sistem genel olarak krize girdi. Türkiye'nin de geleceği budur; Amerika gibi büyük bir ekonomi olmadığı için, dolar gibi avantajlı bir parası olmadığı için Türkiye'nin geleceği daha büyük bir tehdit altındadır; Türkiye'nin kendisini toparlaması da hiç kolay olmayacaktır. Bu arada ülkede günöbirlik politikalara kurban edilen birçok değer, tarih, kültür, estetik değerler, toplumsal hafızamız, mahalle kültürü, en acısı da İstanbul'un kendisi geri dönüşü olmayacak şekilde büyük yaralar alacaktır; büyük kayıplar yaşayacaktır

Siz sırf inşaat sektörü ayakta kalsın diye ülkenin tarihini, kültürünü yok ederseniz, yeşil alanlarını, ormanlarını yok ederseniz; meralarını, su havzalarını, tarım alanlarını yok ederseniz; bütün yapıları, sokakları, semtleri birbirine benzetir, birbirinin aynı lüks konutlar, gökdelenler, alışveriş merkezleri ve otellerden oluşan prototip projeleri her yere uygularsanız, bu şekilde aslında kenti de bitirirsiniz... O kentteki turizmi bitirirsiniz; o kentin akciğerlerini yok ederek insanları soluk alamaz hale getirir, kentin yaşanılabilirliğini yok edersiniz. Sadece yoksulların değil koruduğunuz, gözettiğiniz sermaye sınıfının da nefes alamayacağı bir kent yaratırsınız. Oksijeni kalmayan bir kente trilyonlar verseniz nefes almayı satın alamazsınız; Ayrıca kentte bir sürü olanak yaratın, bir sürü tiyatro, konser, sergi alanı açın, her olasılığı sunun, bir yerden bir yere iki saate gidilen bir kentte, olanak ve hizmetlerden insanların yeterince yararlanabildiğini, insanların mutlu ve huzurlu bir hayat yaşanabileceğini savunamazsınız. Bu arada günümüzde kentteki bütün kamusal alanlar özelleştirilerek, kent alanları sadece parası olan, gelir düzeyi yüksek sınıfların kullanımına açık hale getirilirken, bu süreçte kent kaynak ve olanaklarından tamamen dışlanan halkın huzursuzluğunu ve isyanını da durduramazsınız; Toplumsal

ayaklanmaların önünü kesemezsiniz. Yoksulların sayısının çoğaldığı, işsizliğin arttığı, evsizlerin sayısının çoğaldığı, ötekileştirilmiş, hor görülen insanlardan oluşan bir halkın sisteme karşı düşmanlık beslemesini önleyemezsiniz. Ne güvenli siteleri ardında saklanmakla başarabilirsiniz bunu ne de halkınıza silah doğrultmakla... Bunların hiç biri huzur ve istikrarı sağlamaz, sürdürülebilir bir sistem sürdürülebilir bir toplum sürdürülebilir bir kent yaratmaz.

Zenginler için lüks villalar, güvenli siteleri yapıp, bunlara birer bekçi, gardiyan koyduğunuzda sorunlar bitmiş olmuyor çünkü... Kentsel dönüşüm adı altında toplumun %80'inden fazlasını dışlayıp % 10'luk bir kesim için sanal bir cennet yarattığını düşünenler yanılıyorlar... İnsanların evlerinden, yerinden etmek, ne istediklerini, hatta isteyip istemediklerini sormadan, aldırmandan yığınlar halinde onları kent dışına sürmek; her biri sanki aynı sosyal çevreden kültürden geliyormuş gibi tek tip TOKİ evlerine hapsetmek, insanları yoksulluklarıyla, çaresizlikleriyle kaderlerine terk etmek, birilerinin daha çok zenginleşmesi ve refahı için toplumun çoğunluğunun yaşamını ve yaşam alanlarını kurban etmek sürdürülebilir bir gelecek, sürdürülebilir bir yaşam yaratmaz; yaratamaz... Gelir dağılımının adil olmadığı, toplumsal adaletin sağlanmadığı; kaynakların eşit ve adaletli paylaşılmadığı, doğanın, çevrenin, tarihin, kültürün korunmadığı bir ülkede yaşanabilir, sürdürülebilir bir gelecek oluşturulmaz; oluşturulamaz... Bugün Türkiye'de uygulanan kent politikalarından geri adım atılmaz, acımasızca uygulanan kentsel dönüşüm sürecini insanileştirecek tedbirler alınmazsa, tarihi, doğayı, kültürü, insanca yaşamı yok eden yasal düzenlemelerle ilgili gerekli değişiklikler yapılmazsa Türkiye'nin yakın geleceği hiç iç açıcı görünmemektedir; bugün uygulanan Neo-Liberal kent politikaları uzun vadede Türkiye'nin geleceğini yok etmektedir.